

Den helige Stefanus dag eller Annandag Jul i nådens år 2022

Preken av Åke Malander

Intr. Psalm 2, Gt Jes 11:1-9, Ep Apg 6:8-15 – 7:54-60, Ev Matt 23:34-39, III Matt 2:13-18

Vårt julfirande fortsätter, men idag är det inte samma glädjeklang. Igår hörde vi änglasången vid Gudamänniskans födelse, idag får vi höra hans fienders mordiska skrån och skrik. Förstör det inte julens anda att läsa och begrunda annandagens texter? Så kan det väl synas, men det är nog bara som det verkar. Visserligen visas vi inte idag till Frälsaren där han ligger i krubban och till den himmelska glädjen över hans födelse hit till jorden, men istället ser vi honom idag i hans gudomliga majestät och härlighet på Faderns högra sida. Visserligen hör vi inte idag om hur änglarna i glädje stiger ner från himmelen till jorden, men istället hör vi idag om hur himmelen öppnade sig och en lärjunges tro förbyttes i åskådning redan här på jorden och hur Jesu första blodsvittne får gå in i sin Herres glädje. Detta blir då även ett vittnesbörd om Jesu fienders slutliga maktlöshet.

Innan vi går in på predikotexten för idag ur Matt. 2, om flykten till Egyptien och barnamorden i Betlehem, ska vi höra några ord av kyrkofadern Augustinus då han i en predikan på annandagen jämför Herrens födelse hit till jorden och hans tjänares födelse till himmelen: ”Vi firade Herrens födelsedag då han värdigades låta sig födas av jungfrun – från härlighet till ringhet; hans tjänares födelsedag firar vi då han fick ta emot segerkransen – från ringhet till härlighet. Herrens födelsedag då han antog vårt kött klädnad; tjänarens då han fick lägga av sitt kött klädnad. Herrens födelsedag då han blev lik oss; tjänarens då han blev lik Kristus. Ty liksom Kristus genom att födas blev förbunden med Stefanus, så blev Stefanus genom döden förbunden med Kristus.” Så långt Augustinus, och därav kan vi ju se att det passar väl ihop med julen att fira den förste martyrens dag. För även idag är det vår nyfödde Frälsare som är huvudperson och medelpunkt i vår festpredikan. Av Stefanus exempel kan vi idag lära oss vad det innebär och vad det har för nytta med sig att tro på honom som föddes i Betlehem, på Guds Son vår Frälsare och att lyssna till och ta vara på Guds Ord.

Låt oss så gå till predikotexten och begrunda dess två delar. Vilka lärdomar ger oss flykten till Egypten och vilka lärdomar ger oss barnamorden i Betlehem? Eller annorlunda uttryckt: Vad lär oss Josef? Vad lär oss Herodes? Mycket kan väl sägas om detta, men djupast sett torde svaret vara:

Allvaret i att *inte* lyssna till Guds Ord – välsignelsen i *att* lyssna

Först ska vi konstatera att texturvalet söndagarna efter jul är lite i otakt med händelseförloppet. Kung Herodes dog år 4 f. Kr. Och därav följer att Jesus torde vara född år 6 eller 7 f. Kr. Under sina allra första veckor blir han omskuren och lite senare framburen i templet och möter där gamle Simeon. Det vi läser om här i Matteus 2 sker när gossen Jesus är mellan ett och två år gammal, och hemkomsten från Egypten ligger sedan ytterligare något eller några år framåt.

Vad läser vi om här? Landsflykt, otrygghet, hotade till livet – känns inte det hela påtagligt levande och aktuellt? Det är ju situationen för miljoner människor även i vår tid. Världens Frälsare får börja sitt liv i landsflykt och får alltså redan från början dela våra mänskliga villkor. Men låt oss ta det från början. Människosonen har kommit för att tjäna och ge sitt liv till lösen för de många. Redan på åttonde dagen går han in under lagen och under hela sitt liv uppfyller och fullgör han fullkomligt alla lagens bud och krav, i vårt ställe. Även i sin yttre ringhet är han dock Konungarnas Konung och Herrarnas Herre och mottar redan som spädbarn tillbedjan och gåvor, men från denna världens furste står han under hot, ja under dödshot och måste alltså gå i landsflykt. Och sådana villkor har sedan även hans lärjungar mer eller mindre fått dela i alla tider.

”Ut ur Egypten kallade jag min son.” Herren förde med stark arm sitt folk ut ur Egypten, ur trældomshuset, undan faraos onda anslag. Herren förde Jesusbarnet till Egypten undan Herodes onda anslag och sedan fullbordades profetordet när en Herrens ängel förde honom tillbaka till Israels land, ”ut ur Egypten”. Herrens hand hade gjort fiendernas onda planer om intet. Faraos gav order om att döda alla nyfödda hebreiska gossebarn – han kände sin maktposition hotad. Herodes gav order om att döda alla pojkar upp till två års ålder – han kände sin maktposition hotad. Mose blev Guds redskap för att föra folket ut ur Egypten, Josef blev Guds redskap för att föra Jesusbarnet i säkerhet, till Egypten. För Mose innebar uppdraget arbete, möda och oro, för Josef innebar uppdraget en ny besvärlig resa. Mose lyssnade till och tog vara på Guds Ord – till välsignelse. Faraos lyssnade inte – till

lidande och död. Josef lyssnade till och tog vara på Guds Ord – till välsignelse. Herodes lyssnade inte – till lidande och död. Barnamorden ger ett exempel på det som står i Uppenbarelseboken 12 om hur drakens raseri också vänder sig mot ”de övriga av hennes barn”.

Nu kan för vår tid Herodes grymma massaker likväl framstå som ringa; vi har ju 1900-talet i färskt minne med faraos och Herodes gelikar, vilkas blodsregimer har kostat tiotals miljoner människoliv, och kanske har fler barn dött genom kriget i Ukraina än genom massakern i Betlehem. Mycket av de blodsbesudlade härskarnas våld har varit, och är, riktat mot de kristna. Detta är egentligen inget att förundra sig över. Jesus har ju sagt: ”I världen lider ni betryck,” ja det går lärjungen som Mästaren. Kristi Kyrka, denna lilla minoritet med sitt dåraktiga budskap, borde rimligtvis ha varit utplånad för länge sedan. Men se: ”Jag har övervunnit världen.” Förföljare har blivit till stoft, deras imperier och ideologier har fallit. De har inte lyssnat till utan stått emot Guds ordningar. Kyrkan, förföljd och föraktad, består – så länge hon lyssnar! Och hon måste liksom Rakel be om barn, alltså om Ordets, om evangeliets framgång.

Nu ska vi gå över till en annan aspekt på detta med att Jesus ”flyr,” det vill säga att välsignelsen kan vika undan och gå förlorad. Kristus kom inte hit till världen som domare utan som Frälsaren, och han vill frälsa alla. Jesus har dött för alla syndare, men det blir inte till nytta för alla.

Jesus ”flyr” från dem som aktivt står emot, som avvisar och förkastar och kanske rent av förföljer honom. Hans frälsande ord når dem, och de väljer öppet att inte lyssna, ger honom kalla handen. På varje ny ort han kom till predikade Herrens apostel först för synagogan, och när man där avvisade honom och inte lyssnade till evangelium lämnade han dem och förkunnade det goda budskapet för hedningarna. Han ”flyr” också från dem som passivt står honom emot. De avvisar honom visserligen inte, men han är inte någon avgörande angelägenhet för dem; de vill inte överge och upphöra med den ena eller den andra formen av sin ogudaktighet och de vill framför allt inte överge sin egenrättfärdighet. De hör men lyssnar ändå inte till Ordet. Men med detta sagt får vi dock aldrig glömma att nådens tid inte är förbi; för alla dessa där Ordet har fallit på vägen eller på stengrunden eller bland törnen, så står vägen till omvändelse alltid öppen.

Jesus ”flyr” inte från någon enda som ropar till honom om hjälp och förbarmande, något som evangelierna ger oss många exempel på. Det gäller även den som inte kan, som inte förmår överge och upphöra med sin skötesynd men som inte ger upp utan tar sin tillflykt till Kristus. Ja salig är den som inte tar anstöt av honom utan tvärtom finner sin tröst i honom. Även om så skulle vara att det är efter ett helt liv i ogudaktighet, så står Jesu löfte fast: ”Den som kommer till mig, honom ska jag sannerligen inte kasta ut.” Hans inbjudande ord: ”Kom till mig ...” går ut till alla utan undantag. Tydligt, ja övertydligt framgår detta vid korset: de båda rövarena såg samma sak, båda hörde Jesu sju ord på korset, hans blod rann för båda. Den ene lyssnade inte, han bemötte istället sin Frälsare med spott och hån, och välsignelsen av det som skedde på korset i mitten gick honom förbi; Jesus ”flydde” från honom. Så ser vi det allvarliga, ja katastrofala i att inte lyssna när Ordet höres. Hos den andre rövaren hade något märkligt skett. Guds Ord som är levande och kraftigt hade i honom uppväckt en insikt, den enda insikt som till syvende och sist behövs för saligheten: Vi är rättvist dömda, detta är vad våra synder har förtjänt, men denne man har inget ont gjort. Jesus, tänk på mig när du kommer i ditt rike! Han lyssnade; från honom ”flydde” inte Jesus: ”Sannerligen, jag säger dig: Idag ska du vara med mig i paradiset.” Så ser vi det välsignade i att lyssna, ta var på Ordet.

Jesus fick redan som liten pilt dela vår jordiska verklighet, när han som miljoner andra fick fly, gå i landsflykt undan tyrannens grymhet, tyranner som härskar med blodsbesudlade händer. Medan allt det blod som Herodes och hans gelikar har utgjutit ropar till himmelen om straff, så ropar Jesu utgjutna blod till himmelen om nåd, barmhärtighet och förlåtelse. Och se, det budskapet skapar tro och bekännelse – och stundom även martyrer.

Herren styrke oss alla att lyssna till Ordet och förbli fasta i tron, hoppet och kärleken! Amen.